

- 6) Af Stanley Kurbick i samtale med Renaud Walter.
Kosmorama nr. 92, september 1969.

Opgaver:

- 1) Giv en analyse og fortolkning af Rumrejsen år 2001 ud fra de 4 klip.
I analysen kan bl.a. indgå overvejelser over opbygning, klipning, brug af lyd og brug af special effects.
- 2) Diskuter de synspunkter på filmen, som fremsættes i tekst 4, 5 og 6 og sammehold dem med din egen tolkning og vurdering.
- 3) Giv en karakteristik af Rumrejsen år 2001 som science fiction film og placer den inden for science fiction genren, evt. ved at sammenligne med andre science fiction film.

ALLE 3 OPGAVER SKAL BESVARES

Bilag 5

Mundtlig eksamen. Mediefag. Sommer 1985

Emne: Filmisk fortælle teknik

Tekst: Jørgen Stiegel: af 'Matador - 30'erne som mere end underholdning'.

- Opgaver:
- 1) Gør rede for teksten med særlig henblik på de fortælle tekniske elementer.
 - 2) Giv eksempler på fortælle teknik f.eks. fra andre episoder af Matador, andre TV-udsendelser eller film.
 - 3) Giv eksempler på fortælle tekniske elementer i jeres egen produktion.

Else Lützhøft er cand.mag. og lektor ved Gentofte Statsskole.

Anmeldelser

Peter Bak, Bendt Hovmand Olsen,
Joan Andersen: Avisen på tværs.
Næstved, 1984, Avisen i Under-
visningen. 36 s., 40 kr.

Anmeldt af: Elsebeth Korsgaard,
Adjunkt ved Viborg Forberedel-
seskursus.

En lille tynd sag på 36 sider! - Så-
dan tænker man umiddelbart, når man
står med Avisen på tværs i hånden
for første gang. Men lukker man bo-
gen op, begynder man at læse, bli-
ver det klart, at "Avisen på tværs"
er et af de bedste pædagogiske bud
på en massekommunikativ analyse af
aviser, der hidtil er givet.

Avisen på tværs er skrevet af tre
gymnasielærere og præsenteres som
en grundbog i massekommunikation til
brug i gymnasiet/HF, handelsskolen
o.l. Den er primært tænkt som et ar-
bejdsredskab til eleverne, og i
kraft af bogens pædagogiske frem-
stillingsform, opfyldes dette for-
mål optimalt.

Bogen indeholder for så vidt ingen
nyskabelser inden for massekommuni-
kationsanalysen. Den er håndværks-
præget, og som sådan ligner den man-
ge andre analysebøger, der er dukket
op på lærebogsmarkedet inden for de
sidste år. For nogle vil Avisen på
tværs sikkert forekomme for instru-

mental. Men netop inden for massekom-
munikationsområdet har en bog af den-
ne type været en mangelvare. Adskil-
lige undervisere har stået tøvende
over for massekommunikative tekster,
fordi de har været usikre på, hvor-
ledes man skulle analysere disse.

Bogens store fortjeneste er, at den
forsøger at skabe grundlag for en
helhedsanalyse af avisen. Emnerne i
bogen spænder fra avisens historie
over avisens form/indhold til avi-
sens modtagerfunktion. Der er i alt
10 afsnit i bogen, som alle afslut-
tes med konkrete arbejdsopgaver.
Bagest i bogen findes en meget ud-
førlig litteraturliste, hvor en del
af bøgerne kommenteres med hen-
syn til emneområder og svar-
hedsgrad.

Der lægges ud med et afsnit om
avisens historiske funktioner.
Her beskrives avisens udvikling
fra meningspresse til sensations-
presse med kortfattede, men ikke
forkortede, bestemmelser af de
enkelte avistyper. Efter et lil-
le afsnit om avisens afsendere
(omhandlende ejerforhold og for-
skellige former for journalistik)
følger, efter min mening, bogens
bedste afsnit: et om avisens ind-
hold og et om avisens lay-out.

I afsnittet om avisens indhold
bliver man præsenteret for en
konkret og brugbar anvendelse af
den efterhånden nedslidte offent-
lighedsmode. Afsnittet omfatter
endvidere omtale af avisens stof-
områder, gode beskrivelser af de
journalistiske genrer og defini-

tioner på forskellige former for journalistik. Eddelig gives der meget grundige anvisninger på, hvilke elementer, man skal tage fat på, når man skal analysere den enkelte avisartikels opbygning og sprog. I behandlingen af avisens lay-out argumenteres der for at betragte avisforsiden som et billede, og man får en meget givende beskrivelse af forskellen på forskellige avistypers lay-out.

Afsnittet om reklamer er bogens mindst spændende afsnit. Her tager det instrumentelle overhånd. Man bliver præsenteret for et meget stort og meget detaljeret analyseskema, men der skrives meget lidt om avisens reklamer.

Disse adskiller sig i flere henseender fra andre mediers reklamer, med hensyn til f.eks. afsendere og "varer". Dette forhold burde have været indarbejdet i afsnittet. Bogens sidste to afsnit om henholdsvis avislæsningen og effekten af massekommunikation er meget snævre i deres perspektiv. De bygger i vidt omfang på traditionel massekommunikationsforskning, og der savnes nogle samfundsmæssige overvejelser vedrørende funktionen/effekten af avislæsning.

Ovennævnte forbehold til trods kan bogen varmt anbefales. Det er en brugsbog.

Flemming Mortensen: Journalistik som oplevelsesforsyning. En analyse af Bild-Zeitung. København, 1984, C.A. Reitzels Forlag, 149 sider, 130 kr.

Anmeldt af: Barbara Gentikow, lektor i tysk sprog, litteratur

og kulturhistorie, p.t. timelærer ved Sproghøjskolen på Kalø og ved Center for Massekommunikation ved Århus Universitet.

Der findes efterhånden et væld af forskningslitteratur om Europas største dagblad, den vesttyske Bild-Zeitung. Men dens hemmelighed er langt fra afsløret endnu. Ikke mindst er gåden om dens popularitet stadig uløst.

Forskningen begyndte med en moralsk kritik mod dette "smuds-blad" ud fra traditionelle normer om lødighed, specielt med hensyn til kravet om informationernes objektivitet. Med udgangspunkt i 60'ernes ideologikritik har en anden del af forskningen prøvet at analysere, hvordan dette blad produceres, og har fremlagt en række oplysninger om dets manipulationsmetoder. I 70'erne kom der en del undersøgelser af den økonomiske side ved Bild's eksistens og store udbredelse. Avisens varekarakter og deraf følgende profitstyring blev sat i centrum, og mange artikler og bøger beskæftigede sig med Springer-koncernens monopollignende stilling på massemediemarkedet.

Günter Wallraff har bidraget sin del til disse forskningsretninger uden at være medieforsker i traditionel forstand. Med sine bøger ("Afsløringen", 1977 / "Anklagens vidner", 1979 / "Anklagens virkninger", 1982) har han leveret meget vigtigt materiale og har fremfor alt sat den nødvendige kritiske diskussion om Bild i gang, også uden for de snævre kredse af intellektuelle.

Svagheden i de fleste hidtidige undersøgelser består i, at de (indirekte) går ud fra eller (indirekte) konkluderer, at Bild læses af 12-14 millioner idioter til dagligt. Et af de store spørgsmål, som står tilbage, er: "Hvorfor pokker bliver folk ved med at læse dette løgneblad?!"

80'ernes forskning ser ud til uden moralsk fordømmelse at interessere sig for læsernes behov og for fascinationsformer. Først nu prøver man alvorligt at forstå mediekonsumenterne.

Det gør i hvert fald Flemming Mortensen i sin analyse af Bild-Zeitung, under titlen journalistik som oplevelsesforsyning. Det synes jeg er meget prisværdigt. Om det lykkes, er en anden sag.

Inspirationskilden til Flemming Mortensens undersøgelse er Günter Wallraff. De første 20 sider af bogen består af en gennemgang af Wallraffs tre Bild-bøger, en udmærket indførelse. Med hen-syn til receptionssiden citerer Flemming Mortensen følgende ud-sagn fra Afsløringen:

Borset fra Bundesliga-begivenhederne venter han (= Bild-læseren) hverken informationer eller oplysende kommentarer, altså intet som kunne opfattes med hovedet, men stemninger og underholdning, konstateringer og gys. Bild-læseren skal ikke oplyses, han skal købe sig for 35 Pfennig følelser, stimulanser, narkotikaerstatninger (s. 15f).

Flemming Mortensen tager udgangspunkt i denne karakterisering af Bild-Zeitung som underholdning og oplevelsesforsyning, men han vil også finde ud af, hvorfor læserne forholder sig til avisen på denne måde.

De næste godt 20 sider står under overskrifterne "Dagspressens udvikling i Vesttyskland" og "Springer-koncernen - et historisk signalement". Udmærkede historiske overblik, men man begynder at vente lidt utålmodigt på bogens "egentlige" emne. Det kommer så i afsnittet "indholdsanalyse", som er bogens længste og efter min mening også bedste del. Den består af en receptionsorienteret undersøgelse over et afgrænset tidsrum af avisen som helhed, af forsiden og af to specielle emner: de prominentes liv og det politiske stof. Analyserne er fremragende på den måde, at de samtidigt forholder sig kritiske overfor teksterne og alligevel prøver at forstå deres fascination ud fra læsernes situation. Som eksempel vil jeg bare nævne nogle af de kommentarer Flemming Mortensen knytter til Bild's historier om Prins Charles' og Lady Dianas kærlighedslykke:

I de klassiske eventyr spiller dette tema altid en central rolle. I den lykkelige afslutning ligger folkets utopiske drøm om engang at få del i den rigdom og lykke, som det er blevet udelukket fra i virkeligheden. Her søger naturens ret endelig over penge og magt....Men i Bild-Zeitungs udgave mangler eventyret dets middelalderlige forlægs oprørske indhold....Hengiv dig til drømmen om rigdom og lykke, men efterstrøb den aldrig. Sådan lyder det moderne eventyrs morale" (S. 67).

Efter denne analyse følger der et afsnit, som behandler "Bild-Zeitungs ideologiske grundlag" og Bild-Zeitungs socialpsykologiske grundlag". De er sikkert rigtige i sig selv, men skuffer alligevel, fordi de består stort set af referater fra Adorno, Brückner, Freud og narcissisme-teorien (uden af Flemming Mortensen forresten nævner den mest